

Maciej Cieślukowski*

Czy Wielkiej Brytanii nadal powinien przysługiwać rabat w obciążeniach na rzecz budżetu Unii Europejskiej?

Wstęp

W 2013 roku kończy się perspektywa finansowa Unii Europejskiej na lata 2007–2013. Jest to dobry moment na przeprowadzenie pewnych ocen i podsumowań oraz wyciągnięcie wniosków poprawiających funkcjonowanie systemu zasobów własnych Unii w przyszłości. Jednym z charakterystycznych elementów tego systemu, wzbudzającym kontrowersje od samego początku funkcjonowania (1985), jest tzw. rabat (rekompensata) brytyjski. Od pewnego czasu coraz częściej pojawiają się opinie, że rabat ten powinien zostać zniesiony, gdyż Wielka Brytania należy do najzamożniejszych państw członkowskich Unii i wątpliwe jest finansowanie tego rabatu przez nowe, zdecydowanie mniej zamożne państwa członkowskie. Ponadto komplikuje to kalkulację obciążeń fiskalnych dla państw członkowskich oraz pogarsza przejrzystość systemu unijnych zasobów dla obywateli [zob. np. Stabryła-Chudzio, 2011, s. 158–159], [Kawecka-Wyrzykowska, 2008, s. 13], [Court of Auditors, 2006, s. 51, pkt 16]. Komisja Europejska w projekcie zasobów własnych na lata 2014–2020 również zaproponowała zniesienie tego rabatu i innych ulg dla wybranych państw członkowskich, a także wprowadzenie nowych zasobów (podatku od transakcji finansowych i nowego VAT) [Commission, 2011]. Warto więc przybliżyć istotę rabatu dla Wielkiej Brytanii oraz podjąć próbę rozstrzygnięcia, czy nadal funkcjonują przesłanki do jego utrzymania, czy też powinien zostać zniesiony.

1. Przyczyny udzielenia rabatu Wielkiej Brytanii

W trakcie negocjacji akcesyjnych Wielka Brytania zakwestionowała potencjalne obciążenia na rzecz wspólnotowego budżetu. Okazało się, że przy obowiązującym wówczas systemie zasobów własnych Wspólnot oraz

*Dr, Katedra Finansów Publicznych, Wydział Ekonomii, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, m.cieslukowski@ue.poznan.pl.

prowadzonej polityce społeczno-gospodarczej wpłaty będą niewspółmiernie wysokie do jej udziału w PNB Wspólnot (zobacz tablica 1).

Tablica 1. Przewidywane wpłaty W. Brytanii do budżetu EWG w latach 1973 i 1974 z tytułu zasobów własnych na tle wybranych państw członkowskich

Państwo	Lata	Opłaty rolne i cukrowe		Cła handlowe		VAT		Ogółem dochody własne		Udział w PNB
		mln UA	%	mln UA	%	mln UA	%	mln UA	%	
RFN	1973	144,0	26,6	621,0	30,7	749,0	32,4	1 514,0	31,1	33,0
	1974	118,0	35,4	711,0	28,9	679,0	30,8	1 508,0	30,2	33,6
Francja	1973	87,0	16,1	329,0	16,3	481,0	20,8	897,0	18,4	23,9
	1974	72,0	21,6	371,0	15,1	466,0	21,1	909,0	18,2	23,2
Włochy	1973	3,0	0,6	10,0	0,5	18,0	0,8	31,0	0,6	0,6
	1974	3,0	0,9	8,0	0,3	18,0	0,8	29,0	0,6	0,6
Holandia	1973	127,0	23,5	236,0	11,7	305,0	13,2	668,0	13,7	13,2
	1974	53,0	15,9	307,0	12,5	302,0	13,7	662,0	13,3	13,2
Irlandia	1973	30,0	5,5	130,0	6,4	104,0	4,5	264,0	5,4	4,5
	1974	17,0	5,1	164,0	6,7	97,0	4,4	278,0	5,6	4,7
W. Brytania	1973	51,0	9,4	461,0	22,8	456,0	19,7	968,0	19,9	16,4
	1974	41,0	12,3	606,0	24,7	452,0	20,5	1 099,0	22,0	15,9

Źródło: Opracowano na podstawie [MacDoulgall, 1977, s. 502-503; dane Eurostatu].

Nierównowaga ta wynikała z dwóch głównych przyczyn: 1) wysokiego udziału państw nienależących do Wspólnot (głównie państw *Commonwealth*) w imporcie produktów rolnych i nierolniczych i 2) wysokiego udziału konsumpcji w produkcie narodowym brutto (PNB). W konsekwencji łącznie obciążenia Wielkiej Brytanii byłyby zbyt wysokie w porównaniu z zamożniejszą wówczas Francją czy porównywalnymi Włochami.

Dodatkowo Wielka Brytania zakwestionowała zbyt dużą przewagę wpłat do wspólnotowego budżetu nad uzyskiwanymi z niego środkami. Wynikało to głównie z dominującej roli wydatków na wspólną politykę rolną, podczas gdy Wielka Brytania miała relatywnie mały sektor rolniczy i w związku z tym otrzymywałaby w porównaniu z podobnymi państwami znacznie mniej środków w ramach tej polityki [Stabryła-Chudzio 2011, s. 113]. Sytuacja ta dodatkowo pogłębiała niekorzystną sytuację wobec wspólnotowego budżetu.

Wielka Brytania przystąpiła do Wspólnot Europejskich od 1 stycznia 1973 roku z nadzieją na szybkie rozwiązanie problemu. Po przejściu

władzy przez Partię Pracy w marcu 1973 roku premier Wilson rozpoczął renegocjacje obciążeń [Laffan 1997, s. 52–53]. W 1975 roku na szczycie Rady w Dublinie osiągnięto porozumienie w sprawie ogólnego mechanizmu korekcyjnego obejmującego wszystkie państwa odnotowujące zbyt duże dysproporcje pomiędzy poziomem PNB a obciążeniami brutto na rzecz ogólnego budżetu. Mechanizm ten okazał się jednak trudny do uruchomienia ze względu na skomplikowane warunki, które państwa musiały spełnić, aby uzyskać rekompensatę [Emmerson, Scott, 1977]. Ponadto był on nieefektywny dla Wielkiej Brytanii ze względu na wzrastające wydatki na wspólną politykę rolną. Wielkiej Brytanii zależało przede wszystkim na uwzględnieniu w mechanizmie jej pozycji netto względem wspólnotowego budżetu. W kolejnych latach sytuacja badanego kraju się pogarszała i w 1980 roku – według brytyjskich szacunków – miał on stać się nawet największym płatnikiem netto. W 1979 roku ówczesna premier M. Thatcher zażądała zwrotu wpłacanych środków („we want our money back”). W 1980 roku osiągnięto przejściowe porozumienie polegające na wypłacie Wielkiej Brytanii środków finansowych na realizację różnych programów regionalnych i strukturalnych w latach 1980–1982. Zasadniczy problem nadmiernych obciążeń nie został jednak rozwiązany.

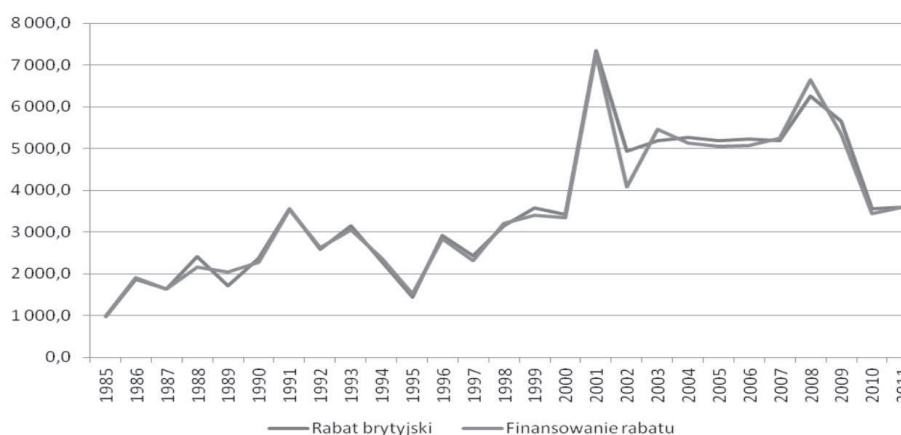
2. Decyzja Rady w Fontainebleau (1984) i nierównowaga budżetowa innych państw członkowskich

Zasadnicze zmiany w kwestii brytyjskiego rabatu zapadły w 1984 roku na szczycie Rady w Fontainebleau. Wielkiej Brytanii przyznano od 1985 roku stałą rekompensatę w wysokości 66% różnicy pomiędzy obciążeniami z tytułu VAT a środkami uzyskiwanymi z budżetu [Council Decision of 7 May 1985, art. 4]. W kalkulacji nie uwzględniono zasobów tradycyjnych z racji na fakt, że były traktowane jak zasoby własne Wspólnot i nie stanowiły bezpośredniej kontrybucji państw członkowskich. Dodatkowo Wielkiej Brytanii wypłacono rekompensatę za 1984 rok w wysokości 1 mld ECU, a także uruchomiono zaległą rekompensatę za 1983 rok w wysokości 750 mln ECU [Begg, Grimwade, 1998, s. 44]. Rekompensata była finansowana przez pozostałe państwa członkowskie przez zwiększone wpłaty z tytułu VAT, przy czym dla RFN – ze względu na bardzo duże obciążenia na rzecz wspólnotowego budżetu (np. w 1983 roku Niemcy finansowały budżet w 28,1%) – ograniczono je do 2/3 pierwotnej wielkości. Koszty ulgi dla RFN pokryły pozostałe państwa członkowskie (z wyjątkiem Wielkiej Brytanii) dodatkowymi wpłatami na pokrycie brytyjskiego rabatu.

Przyjęto, że mechanizm korekcyjny będzie obowiązywał do momentu kolejnego podwyższenia maksymalnej stawki wpłat z tytułu VAT (na

szczyście w Fontainebleau ustalono ją w wysokości 1,4%). Rozszerzenie Wspólnot o Hiszpanię i Portugalię w 1986 roku oraz wprowadzenie I i II pakietu reform Delorsa (m.in. wprowadzenie wieloletniego planowania, wprowadzenie nowego zasobu w postaci wpłat z tytułu PNB od 1988 roku, obniżenie maksymalnej stawki VAT z 1,4 do 1,0% w latach 1995–1999) spowodowały, że dotychczasowy mechanizm korekcyjny dla Wielkiej Brytanii przetrwał aż do końca lat 90. XX wieku. W latach 1985–1999 wysokość rabatu brytyjskiego wzrosła z prawie 1 mld ECU do prawie 3,6 mld euro rocznie (zobacz rysunek 1).

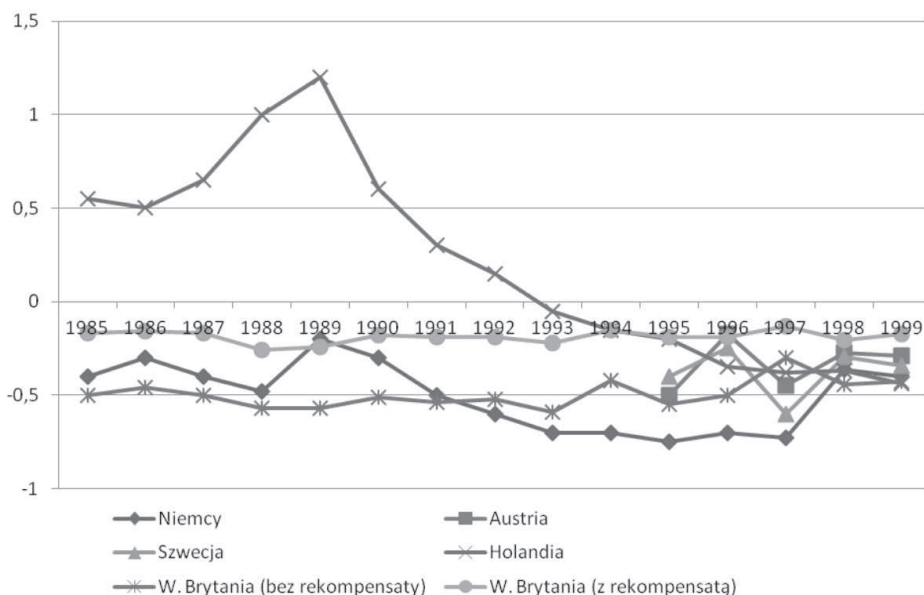
Rysunek 1. Wysokość rabatu dla Wielkiej Brytanii w latach 1985-2011 (mln ECU w latach 1985-1998, mln euro w latach 1999-2011)

Źródło: Opracowano na podstawie [Commission, 2009, s. 96–105; Commission, 2012, s. 98].

W raporcie na temat dochodów własnych z października 1998 roku Komisja dokonała oceny obowiązującego systemu oraz wskazała sposoby jego ulepszenia [Commission 1998]. Jedną z propozycji dotyczyła zastąpienia mechanizmu korekcyjnego dla Wielkiej Brytanii ogólnym mechanizmem korekcyjnym dla wszystkich państw, które odnotowują zbyt dużą nierównowagę pomiędzy wpłatami do budżetu ogólnego UE a uzyskiwanymi z nich środkami, w stosunku do potencjału gospodarczego. Dotyczyło to w szczególności Austrii, Holandii, Niemiec i Szwecji, które pod koniec lat 90. osiągnęły porównywalną sytuację z Wielką Brytanią (zobacz rysunek 2). Inną rozpatrywaną opcją zmniejszenia nierówności była korekta wydatków budżetowych.

Rysunek 2. Nierównowaga między wpłatami a środkami otrzymywanymi z budżetu ogólnego UE przez Austrię, Holandię, Niemcy, Szwecję i Wielką Brytanię w latach 1985-1997 (w % PNB poszczególnych państw członkowskich)

Źródło: Opracowano na podstawie [Commission, 2009, s. 96–100; dane Eurostatu].

3. Rabat brytyjski a rozszerzenie Unii o nowe państwa członkowskie w latach 2004 i 2007

Przedstawione propozycje Komisji nie uzyskały aprobaty ze strony Rady i w kolejnej perspektywie finansowej (2000–2006) nadal obowiązywał mechanizm korekcyjny tylko dla Wielkiej Brytanii. Za to państwom odnotowującym wyraźną nierównowagę fiskalną w relacji do unijnego budżetu (Austria, Niemcy, Holandia i Szwecja) zredukowano płatności w finansowaniu rekompensaty dla W. Brytanii do 1/4 ich pierwotnej wielkości.

Sam sposób obliczenia rekompensaty dla Wielkiej Brytanii uległ pewnym zmianom w wyniku planowanego rozszerzenia Unii o nowe państwa członkowskie i pojawienia się wydatków przedakcesyjnych (zobacz tablica 2).

Rekompensatę dla danego roku oblicza się na podstawie danych z roku poprzedniego i uwzględnia w budżecie na rok następny. Do 2000 roku zasadnicza wielkość rabatu wynosiła 66% nierównowagi budżetowej, obliczonej jako różnica procentowych udziałów Wielkiej Brytanii w nieograniczonej podstawie VAT i wydatkach budżetowych ogółem na rzecz

państw członkowskich, pomnożona przez całkowitą kwotę wydatków na rzecz tych państw. Otrzymana kwota pomniejszona o tzw. korzyści Wielkiej Brytanii stanowiła ostateczną wysokość rekompensaty. Korzyści wynikały z przejścia Wielkiej Brytanii na tzw. ograniczoną podstawę VAT (ustalaną metodą dochodową)¹. Korzyść stanowiła różnicę pomiędzy

Tablica 2. Kalkulacja rekompensaty dla Wielkiej Brytanii w latach 1985–2013

Lp.	1985–2000	2001–2013
1.	Udział (%) W. Brytanii w nieograniczonej podstawie VAT w danym roku	Udział (%) W. Brytanii w nieograniczonej podstawie VAT w danym roku
2.	Udział (%) W. Brytanii w wydatkach budżetowych ogółem w danym roku	Udział (%) W. Brytanii w wydatkach budżetowych ogółem w danym roku pomniejszonych o wydatki związane z rozszerzeniem ¹
3.	Różnica (1) – (2)	Różnica (1) – (2)
4.	Całkowita kwota wydatków budżetowych w danym roku na rzecz państw członkowskich	Całkowita kwota wydatków budżetowych w danym roku na rzecz państw członkowskich
5.	–	Wydatki związane z rozszerzeniem: wydatki przedakcesyjne, wydatki na rzecz nowych państw członkowskich
6.	–	Całkowite wydatki na rzecz państw członkowskich w danym roku pomniejszone o wydatki związane z rozszerzeniem = (4) - (5)
7.	Wstępna kwota rabatu brytyjskiego = (3)*(4)*0,66	Wstępna kwota rabatu brytyjskiego = (3)*(6)*0,66
8.	Korzyść W. Brytanii	Korzyść W. Brytanii
9.	–	Podstawowa kwota rabatu brytyjskiego = (7) – (8)
10.	–	Zyski nadzwyczajne W. Brytanii z dochodów tradycyjnych
11.	Ostateczna korekta dla W. Brytanii = (7) – (8)	Ostateczna korekta dla W. Brytanii = (9) – (10)

Źródło: Opracowano na podstawie Commission, 2002, s. 208–210; Commission, 2008, s. 243–245; Final adoption of the general budget of the European Union for the financial year 2010, s. 18–19; ¹kwota wydatków na rzecz nowych państw członkowskich (przyjętych od 1 maja 2004 r.), z wyjątkiem płatności bezpośrednich w rolnictwie, wydatków związanych z rynkiem oraz części wydatków na rozwój obszarów wiejskich pochodzącej z EFOGR, Sekcja Gwarancji.

¹ Do 1982 r. państwa członkowskie były zobligowane do wprowadzenia tzw. metody dochodowej ustalania podstawy VAT dla wpłat do wspólnotowego budżetu [Begg, Grimwade, 1998, s. 41–42]. Jej istota wyraża się w podzieleniu przewidywanych dochodów budżetowych z VAT przez przeciętną ważoną stawkę VAT.

kwotą, którą Wielka Brytania musiałaby zapłacić z tytułu VAT i DNB bez ograniczenia podstawy VAT a kwotą obliczoną z VAT i DNB przy ograniczeniu podstawy VAT. Od 2001 roku przy obliczaniu rabatu uwzględnia się również wydatki przedakcesyjne oraz zyski nadzwyczajne Wielkiej Brytanii osiągnięte w wyniku podniesienia kosztów poboru dochodów tradycyjnych z 10 do 25%.

Formalnie rekompensata była otrzymywana przez Wielką Brytanię w formie redukcji wpłat z tytułu VAT i DNB. Koszty rekompensaty ponosiły pozostałe państwa członkowskie proporcjonalnie do ich udziału w DNB UE, przez odpowiednie zwiększenie wpłat z tytułu VAT i DNB. Wybranych państwom, tak jak wcześniej wskazano, zredukowano obciążenia z tytułu tej rekompensaty.

Wydatki związane z rozszerzeniem Unii generalnie wpłynęły na zmniejszenie kwoty rekompensaty dla Wielkiej Brytanii w latach 2001–2006 (zobacz wykres 1). Wysoka rekompensata w 2001 roku wynikała przede wszystkim z wyrównania strat spowodowanych opóźnieniem we wprowadzeniu nowej decyzji o zasobach własnych Unii na lata 2000–2006 [Council Decision of 29 September 2000].

Przed rozpoczęciem kolejnej perspektywy finansowej (2007–2013) Komisja po raz kolejny zaproponowała wprowadzenie ogólnego mechanizmu korekcyjnego obejmującego wszystkie państwa członkowskie [Commission, 2004, s. 33 i następane] ze względu na fakt, że kolejne państwa członkowskie odnotowują coraz większą nierównowagę względem unijnego budżetu i ich potencjału gospodarczego (zobacz tablica 3). Jednak Rada ponownie odrzuciła propozycję Komisji. W zamian utrzymała dotychczasowe ulgi w finansowaniu rekompensaty dla Austrii, Niemiec, Holandii i Szwecji, a także wprowadziła dodatkowe ulgi dla Holandii i Szwecji we wpłatach z tytułu DNB (odpowiednio 605 i 150 mln euro rocznie w cenach z 2004 roku) [Decyzja Rady z dnia 7 czerwca 2007 roku, art. 2].

W latach 2007 i 2008 kwota brytyjskiego rabatu została odpowiednio zmniejszona na skutek obniżenia całkowitych wydatków na rzecz państw członkowskich o wydatki przedakcesyjne poniesione w 2006 roku, związane z przyjęciem Rumunii i Bułgarii. Nagły wzrost tej rekompensaty w 2008 roku, podobnie jak w 2001 roku, wynikał z wyrównania zaległych kwot powstałych na skutek wprowadzenia nowej decyzji o systemie zasobów własnych Unii [Decyzja Rady z dnia 7 czerwca 2007 roku]. Od 2009 roku rekompensata jest również zmniejszana o wydatki niezwiązane z rolnictwem na rzecz wszystkich nowych państw członkowskich przyjętych

od 1 maja 2004 roku. Te ostatnie odliczenia były jednak dokonywane sukcesywnie i wynosiły 20% w 2009 roku, 70% w 2010 roku i 100% w 2011

Tablica 3. Udział bilansu z budżetem UE wybranych państw członkowskich (płatników netto) w ich DNB (%) w latach 2000, 2002, 2004, 2006, 2008 i 2010 (przed korektą dla Wielkiej Brytanii i ulgami dla Austrii, Niemiec, Holandii i Szwecji)

Państwo członkowskie	2000	2002	2004	2006	2008	2010
Belgia	-0,07%	-0,08%	-0,09%	-0,14%	-0,12%	-0,36%
Dania	+0,20%	+0,02%	-0,03%	-0,15%	-0,14%	-0,22%
Niemcy	-0,37%	-0,22%	-0,30%	-0,25%	-0,33%	-0,35%
Francja	+0,01%	-0,04%	-0,09%	-0,08%	-0,11%	-0,24%
Włochy	+0,16%	-0,12%	-0,12%	-0,05%	-0,17%	-0,26%
Holandia	-0,31%	-0,44%	-0,39%	-0,45%	-0,45%	-0,30%
Austria	-0,16%	-0,08%	-0,14%	-0,09%	-0,12%	-0,23%
Finlandia	+0,27%	+0,10%	+0,05%	-0,07%	-0,08%	-0,12%
Szwecja	-0,35%	-0,26%	-0,35%	-0,26%	-0,41%	-0,33%
W. Brytania	-0,39%	-0,45%	-0,47%	-0,39%	-0,40%	-0,53%

Źródło: Opracowano na podstawie [Commission, 2011a, Annex].

roku. Redukcja rekompensaty oznacza, że Wielka Brytania wносиła w badanym okresie dodatkowe wpłaty do unijnego budżetu. Ustalono jednak, że w latach 2007–2013 nie mogą one przekraczać kwoty 10,5 mld euro. Od 2007 roku rekompensata jest wypłacana Wielkiej Brytanii tylko przez redukcję wpłat z tytułu DNB.

4. Wpływ brytyjskiego rabatu na sytuację pozostałych państw członkowskich

Z racji na fakt, że pozostałe państwa członkowskie finansują rekompensatę dla Wielkiej Brytanii, następuje pogorszenie ich pozycji netto względem unijnego budżetu. Oddziaływanie to jest jednak różne. Na podstawie analizy danych z lat 2000-2010 (zobacz tablice 3 i 4) państwa członkowskie można z tego punktu widzenia podzielić na pięć grup.

Oczywiście największym beneficjentem rekompensaty jest Wielka Brytania. W badanym okresie jej pozycja względem unijnego budżetu, mierzona udziałem w DNB, poprawiła się z -0,44 do -0,13% (zobacz tablica 4). Drugą grupę stanowią główni beneficjenci netto (nowe państwa członkowskie, Hiszpania, Portugalia, Grecja oraz Irlandia). Dodatkowe obciążenia dla tych państw z tytułu rekompensaty nie zmieniają ich

statusu i nadal pozostają beneficjentami netto budżetu. W trzeciej grupie znajdują

Tablica 4. Udział bilansu z budżetem UE wybranych państw członkowskich (płatników netto) w ich DNB (%) w latach 2000–2010 (przed korektą i po niej)

Przed korektami		Po korektach	
państwo	średnia	państwo	średnia
Francja	-0,09%	Francja	-0,17%
Włochy	-0,09%	Włochy	-0,17%
Niemcy	-0,29%	Niemcy	-0,31%
Holandia	-0,37%	Holandia	-0,40%
Austria	-0,14%	Austria	-0,17%
Szwecja	-0,28%	Szwecja	-0,31%
W. Brytania	-0,44%	W. Brytania	-0,13%
Belgia	-0,17%	Belgia	-0,26%
Dania	-0,08%	Dania	-0,17%
Finlandia	+0,00%	Finlandia	-0,08%

Źródło: Opracowano na podstawie [Commission, 2011a, Annex].

się płatnicy netto (Austria, Niemcy, Holandia i Szwecja), którzy odnotowują negatywny udział bilansu w DNB, jednakże uzyskane ulgi we wpłatach powodują, że ich ciężar względem budżetu przed korektą i po niej jest zbliżony. Jednocześnie po korektach ich sytuacja okazała się gorsza od sytuacji Wielkiej Brytanii. W czwartej grupie znajdują się główni płatnicy netto, tacy jak Francja i Włochy. Państwom tym nie przysługiwały żadne ulgi, odnotowały relatywnie istotny udział negatywnego bilansu w ich DNB zarówno przed, jak i po korektach (w tym drugim przypadku sytuacja ich okazała się nawet gorsza od Wielkiej Brytanii), jednakże akceptowały go z racji na fakt, że były również głównymi beneficjentami wspólnej polityki rolnej. Ostatnią grupę stanowią państwa, którym również nie przysługują żadne ulgi, jednakże w ostatnich latach odnotowały istotny przyrost dysproporcji względem unijnego budżetu, a dodatkowe obciążenia z tytułu rekompensaty dysproporcje te szczególnie pogorszyły. Chodzi tu przede wszystkim o Belgię, Danię, a w ostatnich latach także o Finlandię (zobacz tablica 3). Państwa te, z wyjątkiem Finlandii, przed korektami odnotowały w badanym okresie lepszą pozycję względem unijnego budżetu niż Wielka Brytania, a po korekcie – wyraźnie gorszą (zobacz tabela 4).

Zakończenie

Brytyjski rabat niewątpliwie komplikuje system unijnych zasobów. Powoduje, że kalkulacja obciążeń dla państw członkowskich jest mniej przejrzysta, a cały system wydaje się mniej zrozumiały dla obywateli. Z analizy wynika jednak, że mimo znaczącej poprawy zamożności Wielkiej Brytanii w latach 1973–2010 i zmniejszenia wydatków na wspólną politykę rolną, nadal odnotowuje ona największą ze wszystkich państw członkowskich nierównowagę względem unijnego budżetu. Warto jednak podkreślić, że średnia nierównowaga mierzona udziałem w DNB wyniosła w latach 2000–2010 zaledwie $-0,44\%$. Zastosowanie rabatu w tym okresie spowodowało, że sytuacja Wielkiej Brytanii radykalnie się poprawiła względem pozostałych państw, sytuacja zaś innych krajów zmieniła się w zróżnicowany sposób. Zniesienie rabatu i innych ulg dla wybranych państw członkowskich spowoduje poprawę przejrzystości konstrukcji unijnych zasobów, jednakże nie rozwiąże nasilających się dysproporcji względem unijnego budżetu. Wątpliwa jest więc akceptacja takiego rozwiązania przez Wielką Brytanię i państwa, które odnotowują niekorzystną pozycję. Rozsądnym rozwiązaniem w takiej sytuacji wydaje się więc utrzymanie obowiązującego rabatu w kolejnej perspektywie finansowej wraz z ewentualnymi dodatkowymi ulgami dla nowych państw członkowskich bądź też przeprowadzenie ponownej próby wprowadzenia ogólnego mechanizmu korekcyjnego. To ostatnie rozwiązanie wydaje się rozsądniejsze z punktu widzenia przejrzystości konstrukcji unijnych zasobów. Innym rozwiązaniem może być zastąpienie wpłat z tytułu DNB i VAT nowymi zasobami własnymi, które będą pochodzić bezpośrednio od podatników pod warunkiem, że państwa członkowskie nie będą uwzględniały takich dochodów w kalkulacji swojej pozycji netto względem unijnego budżetu.

Literatura

1. Begg I., Grimwade N. (1998), *Paying for Europe*, Sheffield Academic Press, Sheffield.
2. Commission (1998), *Financing the European Union, Commission Report on the Operation of the Own Resources System*, Brussels, COM (1998) 560 final.
3. Commission (2004), *Financing the European Union, Commission report on the operation of the own resources system*, Brussels, COM(2004) 505 final, vol. II, Technical Annex.
4. Commission (2002), *European Union Public Finance*, European Communities, Luxembourg.

5. Commission (2008), *European Union Public Finance (4th edition)*, European Communities, Luxembourg.
6. Commission (2009), *EU budget 2008 Financial Report*, European Communities, Luxembourg.
7. Commission (2011), *Amended proposal for a Council Decision on the system of own resources of the European Union*, Brussels, COM(2011) 739 final.
8. Commission (2011a), *EU budget 2010 Financial Report*, European Union, Luxembourg.
9. Commission (2012), *EU budget 2011 Financial Report*, European Union, Luxembourg.
10. Council Decision of 29 September 2000 on the system of the European Communities' own resources (2000/597/EC, Euratom).
11. Court of Auditors (2006), *Annual Report on the Implementation of the Budget*, OJ C 263.
12. Decyzja Rady z dnia 7 czerwca 2007 roku w sprawie systemu zasobów własnych Wspólnot Europejskich (2007/436/WE, Euratom).
13. Emmerson M., Scott T. (1977), *The Financial Mechanism in the Budget of the European Community: The Hard Core of the British „Renegotiations” of 1974–1975*, *Common Market Law Review*, nr 14.
14. Final adoption of the general budget of the European Union for the financial year 2010, OJ L 64.
15. Kawecka-Wyrzykowska E. (2008), *VAT jako źródło dochodu budżetu europejskiego*, *Wspólnoty Europejskie*, nr 3.
16. Laffan B. (1997), *The Finances of the European Union*, MACMILLAN PRESS, Houndmills–London.
17. MacDoulgall (1977), *Report of the Study Group on the Role of Public Finance in European Integration*, Commission of the European Communities, Brussels.
18. Stabryła-Chudzio K. (2011), *Rola budżetu Unii Europejskiej w integracji społeczno-gospodarczej*, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Kraków, Monografie: Prace Doktorskie, nr 13.

Streszczenie

W artykule przedstawiono ewolucję rabatu dla Wielkiej Brytanii oraz zbadano jego wpływ na sytuację wybranych państw członkowskich względem unijnego budżetu w latach 1985–2010. Z analizy wynika, że brytyjski rabat komplikuje system unijnych zasobów, jednocześnie radykalnie poprawia sytuację Wielkiej Brytanii względem budżetu i pozostałych państw, w różny sposób zaś zmienia sytuację pozostałych państw członkowskich. Zniesienie rabatu i innych ulg dla wybranych państw członkowskich spowoduje poprawę przejrzystości konstruk-

cji unijnych zasobów, jednakże nie rozwiąże nasilających się dysproporcji względem unijnego budżetu.

Słowa kluczowe

zasoby własne UE, rabat dla Wielkiej Brytanii

Should Great Britain still benefit from „rebate” in contributions to European Union budget? (Summary)

The article presents the evolution of UK rebate and examines its impact on some Member States' net positions in relation to EU budget in the years 1985 – 2010. Analysis shows that UK rebate complicates the EU own resources system, however improves significantly the position of UK in relation to the budget and other Member States, but changes the situation of other Member States in different ways. Abolishing the rebate and other allowances for Member States will improve the transparency of EU own resources, however will not solve the problem of growing disproportions of some Members in relation to EU budget.

Keywords

EU own resources, UK rebate